

Sabahın bir sahibi var!

(1 Mayıs 1977'den üç gün önce
saldırıya uğrayan Çiğdem, Nergis ve
Meliha ve yitirdiklerimiz için)

* Ruhi Su

Merhaba...

Gündem baş döndürücü hızıyla devam ediyor.

8 Mart sayımızda "Aile Yılı" ve getireceklerinden bahsederken birkaç gün sonra LGBTİ+ karşıtı yasa tasarısı ile uyandık. LGBTİ+ sözlerini kullanmayı bile "hayasızlık" olarak niteleyen yasa tasarısı hepimize neler getirecek... İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu ve ekibinin sabaha karşı evleri basılarak gözaltına alınması ve akabinde tutuklanması ile birlikte hareketlenen sokak eylemlerinde kendimizi buluverdik. "Aile Yılı" direniş yılına çevirecek işaretleri ise barikatları aşan öğrenciler vermiş oldu. İşkenceye uğrayan gençler, gözaltında cinsel tacize uğrayan kadınlar ve lubunyalar için, tutuklanan öğrenciler için dayanışma ağları örüldü ve mücadele devam ediyor.

Bu baş döndürücü hız devam ederken hastalar, hastalıklar, işyerleri, ödevlerimiz, görevlerimiz, okullarımız, çocuklarımız... hayat akmaya devam ediyor.

Her sene DİSK/Genel-İş Araştırma Dairesi (EMAR) tarafından yayımlanan Kadın Emegi Raporu, bu sene de 8 Mart'a yakın yayınlandı. Rapor kapsamlı ama birkaç başlığa değinmek isteriz.

Türkiye'de istihdamda toplumsal cinsiyet açığı oranı %34.6 olup, oldukça yüksek. Toplumsal cinsiyet eşitliği temel bir insan hakkı olduğu kadar, kadınların ekonomik hayata katılımını güçlendiren önemli bir faktör. İstihdamda toplumsal cinsiyet açığı, çalışma çağındaki (15-64 yaş) erkeklerin ve kadınların istihdam oranları arasındaki farklılıklar olarak tarif edilmekte. Bir ülkede istihdamda toplumsal cinsiyet açığı oranı ne kadar düşük ise o ülkede kadın ve erkek istihdamının dengeli ve toplumsal cinsiyet eşitliğini göze-

ten politikaların hayata geçirildiğini söyleyebiliriz. Ne yazık ki daha geçtiğimiz günlerde toplumsal cinsiyet eşitliği dersi anlatan bir öğretmen arkadaşımız açığa alındı!

Verili toplumsal cinsiyet rolleri dolayısıyla kadınlara atfedilen ev işleri, temizlik, çocuk, yaşlı ve hasta bakımı gibi işler 10 milyona yakın kadının çalışma hayatına katılmasına engel oluyor.

Türkiye'de kadın işsizliği AB ülkelerinin ortalamasının iki katına yakın. İstihdamdaki kadınların %32.4'ü kayıt dışı çalıştırılıyor.

Tam zamanlı çalışan kadınların %24.4'ü kayıt dışı ve güvencesiz; her 4 kadından 1'i sigortasız çalıştırılıyor.

Türkiye'de 15-24 yaş aralığında

%32.1, 15-29 yaş aralığında %39.5, ve 15-34 yaş aralığında %44.9 oranında kadın ne eğitimde ne de istihdamda yer alıyor.

Her 10 kadın işçiden yalnızca 1'i sendikalı. Kayıt dışı istihdamı da dahil edildiğinde kadınların gerçek sendikalaşma oranı %6.8'lere kadar düşüyor.

Mücadele bulduğumuz her alanda! Evde babamıza, kocamıza, okulda öğretmenimize, patrona, başhekimine, Saraçhane'de hem cinsiyetçi ve ötekileştirici dil kullananlara hem de iktidara, meslek örgütlerinde ve sendikalarda dahi izlerini gördüğümüz patriyarkaya karşı mücadelemiz devam ediyor.

Merhabamız sabahın alacasından tanıdıklarımıza; sabahın sahiplerine!

Beyaz yürüyüşten çınar gölgesine: Hekimliğe dair umut ve onur

Cemile Üzümlü Özdemir

Bu yıl 14 Mart Tıp Haftası kapsamında İstanbul Tabip Odasının etkinlik programı hem hayli yoğun ve dolu doluydu hem de bir kısmı TTB eşgüdümü olarak yürütülüyordu. Bunlardan biri de her yıl olduğu gibi geleneksel Beyaz Yürüyüş'tü. TTB'nin bu yılki 14 Mart sloganı "Başka Bir Sağlık Sistemi Mümkün"dü. Coşkuyla, kararlılıkla ve büyük bir katılımı yapılan yürüyüşte hekimler, öğrenciler, emekliler, sağlık çalışanları hep birlikte taleplerini dile getirdi. Gittikçe zorlaşan çalışma koşullarına, değersizleştirmeye, mesleki baskılara karşı omuz omuza yapılan bu yürüyüş, yalnız olmadığımızı ve dayanışmanın gücünü hissettirdi. Başka bir sağlık sisteminin gerçekten de mümkün olduğunu bir kez daha hatırlattı.

14 Mart etkinlikleri kapsamında düzenlenen bir diğer anlamlı buluşma ise, meslekte 25. Yıldan 80. Yıla hizmetlerini tamamlayan hekimlere plaket takdim edildi. Bu törende, yıllarını hekimliğe adanmış meslektaşlarımızla aynı salonda olmak tarifsiz bir duyguydu. 60., 70., 80. Yıl plaketlerini almak için sahneye çıkan o güzel çınarları izlerken,

hekimliğin sadece bilgi değil; adanmışlık, sabır ve etik ilkeler ile sürdürülen bir yaşam biçimi olduğunu bir kez daha hissettim. İnsana iyi gelecek olmanın verdiği hevesle, aynı yeminle başlayan yolculuğun bizi nasıl da dımdık tuttuğunu görmek, mesleğime olan bağlılığımı tazeledi. Birlik ve dayanışmanın gücünü hissettim. Bu yürüyüşte ve törende gördüm ki; meslek (insan) sevgisi insanı dımdık tutuyor. "Başka Bir Sağlık Sistemi Mümkün" olmalı, olacak çünkü biz hekimler ve toplum olarak bunu hak ediyoruz!

8 Mart Kadın grevi: Haklarımız için hayatı durdurabilme ihtimali

Lale Tırtıl

Kadın işçi grevlerinin tarihi 19. yüzyıla uzanıyor. Dünya ölçeğinde son 10 yıldır ise tüm kadınların katıldığı grevlere tanık oluyoruz. Kadınlar Polonya'da 2016'da kürtaj yasağına, yine 2016'da Arjantin, Meksika, El

Salvador, Şili ve Brezilya'da kadın cinayetlerine karşı greve katıldılar. Dublin'de kürtaj hakkı için "grev" çağrısıyla 10 bin kişi hükümet binalarına yürüdü, İspanya'da feministler 8 Mart 2018'de "biz durursak, dünya durur" sloganıyla bir günlük grev yaptılar, çağrı sadece çalışma yaşamına ait değil tüm aktiviteleri durdurmayı amaçlıyordu. ABD'de 8 Mart 2017'de "kadınsız bir gün", İngiltere'de 2018'de, İsviçre'de 2023'te feminist grevler gerçekleştirildi.

Türkiye'de ilk kez bu yıl DİSK'in çağrısıyla bir kadın grevi yapıldı. Hazırlık aşamasında kadın ve emek örgütleriyle toplantılar yapılarak tüm işkollarında çalışan kadın işçiler ve ev kadınları greve katılmaya çağrıldı. Dünya örneklerinde izlenen tek bir ta-

lep yerine "eşit işe eşit ücret" ve ILO-190 sayılı sözleşmenin onaylanması yanı sıra İstanbul Sözleşmesi'nden kadın cinayetlerine, çalışma yaşamındaki ayrımcılıktan nafaka hakkına vurgu yapan bir dizi talep açıklandı. Aile Yılı ilan edilen 2025'te 7 Mart'ında İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Artvin, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Keşan ve Lüleburgaz'da kadınlar basın açıklamalarıyla taleplerine dile getirdiler.

DİSK'in öncülüğünde ilk kez yapılan kadın grevini bu halile bir başlangıç olarak görebilir, hayatı durdurabilme ihtimaline bir adım daha yaklaşabiliriz. Feministler, kadın işçiler, emek-meslek örgütlerinden kadınların ortak iradesi ve birlikte yol alma deneyimleriyle bugünden tezi yok hazırlıklara başlarsak 8 Mart 2026'da "biz durursak, dünya durur".

Kadına yönelik şiddet ve kamu hastanelerinde sosyal hizmetlerin rolü

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHUDER) İstanbul Şube başkanı İkrâm Doğan ile söyleştik.

Cansu Uludağ Gedik

Sosyal hizmet uzmanlarının kamu veya özel hastanelerde, kadına yönelik şiddet alanında çalışırken görev ve yetkileri neler?

6284 sayılı kanun kapsamında değerlendirme yapmak ve alınan tedbir kararlarını uygulamaktır. Sosyal hizmet uzmanı bu iki aşamada da hekim ve diğer sağlık çalışanları ile işbirliği yapar, iletişimi ve organizasyonu sağlar. Bir dönem kamu hastanelerinde başvuruları değerlendirmek için kriz masaları kurulmuştu. Fikir olarak güzeldi, ancak çok işlevsel kullanılmadığı için kaldırıldı. Sosyal hizmet alanında bir geri çekilme var, 10 yıl önceki kadar üzerinde durulmuyor, sıkı denetlenmiyor.

Kadına yönelik şiddet tespit edildiğinde, sosyal hizmet uzmanı ile ikili iletişim ne zaman ve nasıl sağlanır?

Bilinmesi gereken ilk konu, 6284 kapsamında kadına yönelik şiddetten şüphe duyulduğunda kamu çalışanı (başta hekimler) tarafından bildirim zorunlu bir durumdur. Yani bir adli vaka raporu tutulmalı. Adli vaka raporu tutulduktan sonra, sosyal hizmet uzmanı ile iletişime geçilip, şüphe sözel veya yazılı olarak iletilir, sosyal hizmet uzmanı kendi değerlendirmesini sağlayıp rapor tutar ve bildirim gerçekleştirilebilir. Kadına yönelik şiddet vakalarıyla müstakil ve korunaklı bir alanda görüşme yapmak önemlidir. Kamuda bunu sağlamak zorluklar olabiliyor, sosyal hizmet uzmanı birimleri bu görüşmelere uygun

ortamlar değil. Kriz odaları bu anlamda kıymetliydi, tamamen bu tip görüşmelere ayrılmış yerlerdi. Bu tip yerler yoksa en uygun şartlar sağlanmaya çalışılır. Raporlar düzenlendikten sonraki adım, güvenliğin sağlanıp sağlanmadığının kontrolüdür. Burada gerekliyse ve başvuru yapanın onayı ile polise bildirim yapılabilir, bu yapılmasa bile mutlaka Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'yle (ŞÖNİM) iletişime geçilir. Bu bildirimleri sosyal hizmet uzmanı yönetebilir.

Hekimlerin bu süreçte dikkat etmesi gereken veya sürecin yönetiminde yapabileceği şeyler nelerdir?

Aile bakanlığı, emniyet veya savcılık ile nasıl iletişim kurulması gerektiğini her sosyal hizmet uzmanı iyi biliyor olmalı ancak bu durum her zaman böyle değil. İyi yönetilen bu süreç hekimin yükünü hafifletir, malum kamu hastanelerinde hekimlerin tedavi sunma süreçleri oldukça yoğun oluyor. Ancak sosyal hizmet uzmanının yeterli olmadığı noktada hekimin binçli olması, yazılı konsültasyonla yönlendirme yapması ve sık yönlendirme yapması Sosyal Hizmet biriminin de gelişmesi için uyarıcı olabilir. Ek olarak yazılı bir konsültasyonun varlığı defansif uygulama olarak hekimini koruyucu da olabilir.

İTO KADIN BÜLTENİ OKUR BULUŞMASI

Kahvaltı Etkinliği

**İstanbul Tabip Odası
Kadıköy Büro**

**1 Haziran 2025
Pazar
13.30-15.00**

Saraçhane'den direniş deneyimleri: Otoriteye karşı 'şartlı' direnilmiyor

Özge Yılmaz

Seçme hakkı gasp edilmişken, her geçen gün daha da yoksullaşırken, cinsiyetçi politikalar, hayvan katliamları, şiddet, ayrımcılık, göçmen düşmanlığı artarken Saraçhane'deki baskın duygunun öfke olması oldukça anlaşılır ancak öfkenin dönüştürücü gücü için sağlam bir hafızaya ihtiyaç var

Kadınlar ve LGBTİ+lar, uzun yıllardır sokaklarda ve küfürle değil, inatla direniyor. Saraçhane’de gördüğümüz “Erkekler, sokaklara hoş geldiniz” pankartının arkasında, 25 Kasım’da, 8 Mart’da, Onur Yürüyüşleri’nde Taksim sokaklarını dolduran kadınların ve Lgbti+ların haklı gururu var.

Otoriter yönetimin kurumsallaşması, kırılğan ve dezavantajlı grupları daha fazla etkiliyor. Kayyumlar, ilk olarak kadınların kazanımlarına saldırıyor. Belediye hizmetlerinin, kadınların yaşamsal ihtiyaçlarına destek sunabilmek açısından vazgeçilmez bir önemi var. Kadın istihdamına yönelik çalışmaların durdurulup aile politikalarının güçlendirildiği günümüz koşullarında, erkek şiddetine karşı destek hatlarına erişebilme, kadın sığınakları, kadın kooperatifleri, iş bulabilme, çocuklarını bırakabilecekleri kreşler olması kadınların sosyal ve ekonomik bağımsızlıkları için oldukça önemli. Kadınlar, her durumda devlet şiddetine daha fazla maruz kalıyor. İşkence yöntemleri dahi cinsiyete göre belirleniyor; çıplak arama, sistematik bir baskı aracı olarak kullanılarak, kadın bedeni üzerindeki tahakküm artırılmaya çalışılıyor.

Seçme hakkı gasp edilmişken,

her geçen gün daha da yoksullaşırken, cinsiyetçi politikalar, hayvan katliamları, şiddet, ayrımcılık, göçmen düşmanlığı artarken Sarayhane'deki baskın duygunun öfke olması oldukça anlaşılır ancak öfkenin dönüştürücü gücü için sağlam bir hafızaya ihtiyaç var. Kürt illerindeki kayyumları hatırlamak, bu kayyumların sıradanlaşmasına karşı durmak gerekiyor. Alanda trans bayrağı açmaktan çekinen her bir kişinin kaygısının sorumluluğunu taşımak, o kişinin kendisini güvende hissedememesinin nedeniyle yüzleşmek ve çatışmak gerekiyor.

Saraçhane'yi temsil eden
hak, hukuk,

adalet talebinin kapsayıcılığını tartışmak gerekiyor. Cinsiyet-çilliğe, ırkçılığa, homofobiye, transfobiye, türcülüğe, göçmen düşmanlığına karşı durmadan, çoğulculuğu hedeflemeyen hangi sınıra kadar ve kaç kişi olarak direnebiliriz? Gerçek bir direniş, sınırlamalar ve istisnalar içermeyen, yuhalamaların, nefret söylemlerinin, militarizm çağrışımlı sloganların, cinsel saldırı içeren küfürlerin olmadığı alanlarda mümkün.

Otoriteye karşı 'şartlı' direnilmiyor. Kapsayıcı, barışçı, eşitlikçi ve umut dolu meydanlarda buluşmak dileğiyle...

Cemre sokağa düştü!

Satia Advan

19 Mart günü Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınmasına ilişkin haberleri sosyal medyadan izlemeye çalışırken yaşadığım bir an kişisel tarihimde çok net olarak yazıldı; Beyazıt'ta üniversite öğrencilerinin polis barikatını yıkıp geçtiği an! Bu ülkede AKP tiranlığının bir gün son bulacağına dair ümidi taşıdım, getirdi bana...

Onbinler, yüzbinler bu duygu-yu yaşamış olsa gerek ki; o günden sonra Saraçhane; barikata koşmanın, çoğalmanın, dayanışmanın mekanı oldu. Yalnız İmamoğlu için değil; her yaştan, her kesimden insanın; yaşadıkları haksızlara karşı -Marmaray'dan, metrodan başlayarak- tepkilerini ortaya koymak için geldikleri yer oldu. Kadınların AKP iktidarı ve yarattığı her türlü şiddete karşı ortak haykırışlarının oluşturduğu enerji coşku vericiydi hepimiz için. Sloganlara eşlik ederken göz göze geldiğimiz kadınlarla sanki bir yerlerde oturmuşuz, çay kahve içip sohbetler etmişiz duygusunu yaşadım. Gençlerin geleceklerini karartanlara karşı kararlı duruşları ve cesaretli konuşmalarına tanıklıklarım mutluluktan boğazımın düğümlenmesine neden oldu kaç kere...

Saraçhane'ye yürüyen İTO korterji; yıllardır birbirini görmeyenlerin, mecburi hizmet arkadaşlarının, sınıf arkadaşlarının hasret giderme ortamı oldu. Hep bir ağızdan güzel günlerin hayalini kurabilmek bize, gelen baharı gerçekten yaşattı; ruhumuza, umutlarımıza, dayanışmamıza bahar geldi. İncilay'ın söylediği gibi "cemre sokağa düştü" bir kere!

Berin Gülatar

Saraçhane, benim için sokakta olma haliydi ve bu ilk değildi muhtemelen son da olmayacak. Sadece kayyum zihniyetine karşı değil sonu gelmeyen haksızlıklara, hukuksuzluklara karşı çıktık sokağa, hem de müthiş bir kalabalıkla. Uzun zaman olmuştu... Birçok kimliğimle oradaydım, önlüklü de yürüdüm, önlüksüz de. Bir ara öğrencilerimi gördüm, sevindim -gerçi önce onlar beni gördü, ben yüzlerini maalesef seçemedim.

Baskın duygu öfkeydi belki ama

iyi de hissettirdi, umut ettirdi, gülümsetti, coşturdu bazen gözler doldu. Gezi ile kıyaslamalar yapıldı. Kalabalık yarma pratiği yapıldı. Köprü altından geçerken favori slogan daha yüksek sesle, daha coşkulu atıldı. Sloganlar da çok çeşitliydi de kuşkusuz en güçlüsü 'Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbiri-miz!' idi ve bu birçok kimliğimi

mutlu etti. Naçizane, kimsenin askeri olmadığım kimliğimi biliyordum yine de hatırlatılması iyi oldu.

Bir de çocuğumla gidebilmeyi isterdim -kendisi 3,5 yaşında- ortamın coşkusunu, ruhunu solumasını isterdim. Fakat kimyasal gaz da soluyabilirdi, bu riski göze almadık ve nöbet usulü ilerle-

meye karar verdik. Bir akşam erteleyemeyeceğimiz misafirlerimiz oldu. Televizyondan ortaklık edelim dedik yemeğimizi yerken, eksik kalmayalım. Sonra bir baktık, penguen belgeseli olmayan kanallara da sansür yemiştir, reklama girdi, şans işte bugünü buldu!

Saraçhane ile başlayan süreç, öğrenciler başta olmak üzere bir sürü yerden devam ediyor ve edecek. Ben ve birçok kimliğim bu sürecin takipçisi olacağız. Benim favori sloganım 'Geceleri de, sokakları da, meydanları da terk etmiyoruz!'

TTB'li kadın hekimler susmayacak: Dr. İlkay Çelik'in ve Dr. Ayşe Uğurlu'nun yanındayız!

Türk Tabipleri Birliği Asistan ve Genç Uzman Hekimler Kolu Yürütme Kurulu Üyesi de olan, Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi psikiyatri bölümünde asistan doktor olarak görev yapan Dr. İlkay Çelik, henüz tutuksuz yargılandığı bir süreçten geçmekte iken ve hakkında kesinleşen bir yargı kararı olmasına rağmen Ankara İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevinden uzaklaştırıldı, ardından da ihraç edildi. Alınan bu kararla birlikte, eğitim ve çalışma hakkı engellendi, kişi olarak itibarsızlaştırmaya maruz bırakıldı, bu bağlamda kişilik hakları korunmadı. Böylece, ülkemiz anayasası tarafından güvenceye alınmış, BM Belgelerinde ve AIHM kararlarında da temel bir insan hakkı olarak belirtilen masumiyet karnesi ihlal edildi. Ek olarak, söz

konusu yargılamanın sonucunda 26 Şubat 2025'te beraat eden arkadaşımızın göreve iadesi yapılmayarak, suçlu bulunmadığı bir iddia ile fiilen cezalandırıldı.

TTB İnsan Hakları Kolu dönem sözcüsü, Kadın Hekimlik Kolu üyesi adli tıp uzmanı Dr. Ayşe Uğurlu'ya ise 2023 seçimleri öncesi Ankara Kadın Platformu'nun basın metnini okuduğu için cumhurbaşkanına hakaret davası açıldı. İki yıl içinde üçüncü

kez memuriyetten ihraç edilme nedeniyle soruşturma geçiriyor. Hukuksuz uygulamalarla eğitim hakkı engellenen Dr. İlkay Çelik'in, hak savunuculuğu yaptığı için suçlanan Dr. Ayşe Uğurlu'nun yanındayız! Keyfi, hukuksuz ihraçlara karşı mücadeleye ve iyi hekimlik değerlerini savunmaya devam edeceğiz!

Acilde gözaltı muayenesi yapan kadın hekim olmak

Benan Koyuncu

Acil servisler günden güne artan yoğunluğu ile gözaltı muayeneleri için uygun alan olmaktan uzaklaşıyor. Adli muayeneler özellikle İstanbul gibi büyük şehirlerde travma alanlarında veya sarı alan dediğimiz kritik hastaların yer aldığı alanda yapılıyor. Bu alandaki diğer vakaların ciddiye-ti arasında adli vakalar iş yükü olarak görülüyor, uygun koşullarda yapılmıyor. Bundan dolayı son yıllarda araç içi muayene, kelepçeli muayene gibi uygulamalara sıkça rastlıyoruz. Bu durum tıbbi etik ve deontolojiyi

korumak isteyen hekimler için bir "zor"u barındırıyor. Çünkü siz eğer hastalarınızı uygun bir şekilde muayene edip, raporunu hazırlamak isterseniz kolluk kuvvetleri tarafından ciddi bir dirençle karşılaşıyorsunuz. Siz işinizi uygun şekilde yapmaya çalışırken, onlar hızlıca bitmesi için ellerinden geleni yapar hatta yeri gelir üst mercilere "Bu kadın polis düşmanı, ondan işlerimizi uzatıyor" diye şikayet dahi edirsiniz. Tabii bu şikayetlerde elde ettiklerini bulamazlar hatta yaptıklarının yasal olmadığı, bir kez de üst mercilerden kendile-

rine iletilir. Bu muayeneler acil servislerin yoğun alanlarından çıkarılıp, acil servis içinde ayrı birimler oluşturulmalı. Belki yakın hastaneler birleşerek bir adli nöbet havuzu oluşturulabilir. Burada sadece acil tıp hekimleri değil, diğer hekimlerin de nöbet tutması sağlanır. Hekimlere bu konuda eğitimler verilir. Kolluğun hekimlerin raporlama sürecindeki baskısına yönelik ciddi yaptırımlar getirilir. Uygun koşullar sağlanmadığı koşullarda hekimler ve hastalar bu konuda mağdur olmaya devam edecek.

“DOĞA’NIN ÇIĞLIĞI” FOTOĞRAF SERGİSİ

Cemile Üzümlü Özdemir

Kadın Fotoğrafçılar Derneği'nin organizasyonu ve Üsküdar Belediyesi'nin ev sahipliğinde gerçekleşen “Doğanın Çılgılığı” Fotoğraf Sergisi, doğanın sessiz haykırışını kadın fotoğrafçıların objektifinden yansıtıyor. Aşırı tüketime ve çevresel tahribata karşı farkındalık yaratmayı amaçlayan sergi, izleyicileri doğayla yeniden bağ kurmaya davet ediyor. Projenin editörlüğünü Esin Koç üstlenirken, sergide 23 kadın fotoğrafçının doğaya dair çarpıcı kareleri yer alıyor.

Ormanı yok ederek betondan ve ölü ağaçtan yapay bir “doğa” ortamına dönüştürülen bu ortamda insanların da ağaç hayaletleri arasındaki halleri... Bu kare beni en çok etkileyenlerden biri oldu. Çünkü günlük hayatlarımızda da sıkça bu kareyi gerçekleştiriyoruz. Haftanın yorgunluğu-nu atmak için gittiğimiz bu yapay alanları popüler hale getiren yine biz insanlarız. Talep etmesek, bu sahte doğa gösterileri belki de hiç inşa edilmeyecek. Gerçek doğayı kaybettikçe, ona benzeyen ama ruhsuz olan bu temsillerle yetinmek zorunda kalıyoruz. Bu fotoğraf, sadece bir manzarayı değil, doğayla kurduğumuz çelişkili ilişkiyi de yüzümüze vuruyor.

EMEĞİN KADIN HALLERİ

Suzan Saner

Emeğin Kadın Halleri, kadın emeğine dair tartışmaları gündeme taşımak üzere Kadın İşçi'nin 29 Nisan 2023 tarihinde, Türkiye'nin ilk kadın sendikacılarından biri olan Zehra Kosova anısına düzenlediği sempozyumun seçilmiş metinlerinden oluşuyor. Hazırlayanlar Feryal Saygılıgil ve Necla Akgökçe, kadın işçilerin seslerinin duyulması için çalışmışlar. Kitabın bölüm başlıkları arasında; “Deneyimin ve Direnişin Kadın Bilgisi”, “Kadın Emeğinin Sanatsal ve Kültürel Yansımaları”, “Tarih İçindeki Görünürlükten Kadın İşçi Tarihine”, “Tanıklıklar: Kadın İşçilerin Deneyimleri”, “Göçmen Kadın Emeği”, “Tartışmalar: Emek-Beden”, “Kadın Emeğinin

Yeni Görünümleri” yer alıyor. “Şifacı Kadınlardan Modern Zaman Cadılarına” başlığı altında, şifacı kadınların uygulamaları ve geç kapitalistleşmiş ülkelerde kadınları işçileştirmeden ekonomik kalkınmaya entegre eden mekanizmalar ele alınmış. Kadınların patriyarka ve kapitalizm içinde, kapitalist patriyarkal sistemi sürdürme hedefiyle güçlendirilmesinin nasıl kadınların ortak çıkarlarıyla çeliştiğine dikkat çekilmiş. Emeğin kadın hallerine dair tanıklıklarımızı paylaşmaktan, kadınların direniş hikayelerinden güç alarak, kimseyi geride bırakmayarak güçlenmek üzere, okuru bol olsun.

İTO Kadınlarının 8 Mart 2025 Feminist Gece Yürüyüşü

Irmak Saraç

Sabah büyük bir heyecan ve neşeyle uyanıyorum. Renkli ve üşütme-yecek giysiler seçip, makyajımı da renkli ve elbette simli yapıp işe gidiyorum. İçimde şarkılar ve sloganlar. Öğlen mesai bitiminde Taksim'e yürümeye başlıyorum. İçim kıpır kıpır, bayrama giden çocuğun sevinci. Çünkü bir kutlama eylemine gidiyorum. Her yer bariyerle çevrelenmiş, küçük açıklıklar bırakılmış ve bu yüzden yol uzuyor, neyse ki polis henüz geçişleri engellememiş, Cihangir'de bir kafede arkadaşlarımla buluşuyorum. Güneş pırıl pırıl ısıtıyor. Daha yürüyüşe saatler

var ama ne farkeder. Tanıdıklarla kucaklaşmalar, tanımadıklarla tanışık gülüşmeler, saatler ilerledikçe yer değiştiriyor ve yürüyüşte bariyerlerin dışında kalmamak için keşifte bulunuyoruz. Yalnız gelenler ekleniyor. Tanıdık olmak gerekli değil, kocaman, ortak bir şeyin parçasıyız, sonsuz güven ve dayanışma

var. Yürüyüş saati yaklaşıyor, biz kalabalıklaşıyoruz, simli ve renkli makyajlar tazeleniyor, rujlar sürülüyor. Heyecanla bekliyoruz ana pankartın gelmesini, etrafımız polis dolu, arada anonslar tedirgin etse de birbirimizin yanındayız, birbirimizden güç alıyoruz. Bir gözümüz yürüyüş haberleşme grubun-

dan gelen mesajlarda, tek tek bariyerlerin açtırıldığını ve farklı yerlerden gelen yürüyüş kollarının geçtiğini okuyoruz, heyecanımız ve sevincimiz büyüyor... Yürüyüş sırasında, coşku o kadar yüksek ki... Başka hangi eylem ya da yürüyüşte kendimi bu kadar güvende hissettiğimi düşünüyorum. Burada bir parti, örgüt ya da grubun "kitlesi" değilim. Patriyarkaya karşı yürüyen onbinlerce kadın/LGB-Tİ'dan biriyim. Yürüyüş bitip, basın açıklaması yapıldıktan sonra tüm engellemelere rağmen seneye de burada olacağımızı bilerek alandan ayrılıyoruz.

Kazancı Yokuşu bizi ve karanfillerimizi bekliyor!

Feray Kaya

2011 yılında sendikalar ve meslek örgütlerinden kadınlar, bu örgütlerin merkezi yapıları dışında kalan ve tek tek kadınlar ve feministler bir araya gelerek Emek ve Meslek Örgütlerinden Kadınlar grubunu kurdular. Deklarasyonlarında "Neden böyle bir platform sorusuna verilecek çok yanıtımız var. Öncelikle bizler, erkek egemen bakış açısının sadece karşısında mücadele ettiğimiz güç odaklarının değil ama aynı zamanda üyesi olduğumuz kurumlarda da hakim olduğumu görmekteyiz, tanık olmaktayız, yaşamaktayız.

Biz kadınlar öncelikle kendi kurumlarımızdan ve çalışma yaşamından başlamak üzere erkek egemen bakış açısının sirayet ettiği toplumsal yaşamın tamamını dönüştürmek için adayız. Bizleri bir araya getiren nedenlerimiz çok açık. Kadınların örgütlü gücünü kuvvetlendirmek, kadın emeğini daha fazla görünürlük kılma, kadın emekçilerin seslerini daha fazla duyurmak, emek ve çalışma alanına ilişkin yapılan tüm yasal düzenlemelerin ve uygulamaların kadın bo-

yutunu gündeme taşımak, kadın emekçiler aleyhine yapılan tüm düzenlemelere karşı oluşturduğumuz ortak mücadele hattını perçinlemek" sözleri ile kendilerini tanıttılar.

Kadın işçiler ve feminist hareket arasında bağlar kurarak, sendikalarda ve meslek örgütlerinde erkek egemenliğine karşı birlikte işler yapıldı. Son zamanlarda çok aktif olamasa da 2011'den bu yana süregelen bir gelenek oluşturuldu; Kazancı Yokuşu'na emek meslek örgütlerinden kadınların çağrısıyla her sene karanfil bırakmak.

Bu sene de birlikte Kazancı Yokuşu'nda olacağız.

İŞKENCE İNSANLIĞA KARŞI SUÇLARDANDIR!

Önceden izin alınmaksızın barışçıl toplanma ve gösteri yapma hakkı Anayasanın 34. maddesinde açıkça tanımlanan bir haktır.

İşkence insanlığa karşı suçlardandır. Türk Ceza Kanunu 94. Maddesine göre zaman aşımı işlemeyecek şekilde üç yıldan on iki yıla kadar hapis cezasını gerektirir.

İşkence suçunun tespitinde ve ispatında başta gözaltı giriş-çıkış muayeneleri olmak üzere biz hekimlerin düzenleyeceği **raporlar** son derece kritik öneme sahiptir.

İstanbul Protokolü, Birleşmiş Milletler tarafından 1999 yılında kabul edilen, daha sonra pek çok kez güncellenen işkencenin soruşturulması ve belgelendirmesi için hazırlanmış el kılavuzudur.

Gözaltı muayenelerinde görev alan bütün hekimler İstanbul Protokolünü esas alarak aşağıdaki uyarılara azami dikkat göstermelidir:

1. Gözaltı muayeneleri **sağlık kurumlarında** yapılır. Karakollar, emniyet müdürlükleri, gözaltı merkezleri gibi yerlerde gözaltı muayenesi yapılması konusundaki sözlü ya da yazılı görevlendirmeler **kanun dışı** emir niteliğinde olup kesinlikle kabul edilemez.
2. Muayene sırasında emniyet güçlerinin muayene odasında bulunması ve **kelepçeli muayene** kesinlikle kabul edilemez. Bu tür bir durumla karşılaştığınızda emniyet görevlilerinden kelepçeyi çözmesini ve odayı terk etmesini isteyiniz, kabul etmediği takdirde idari yetkilinize bilgi vererek tutanak tutunuz.
3. Muayenede mutlaka ayrıntılı olarak anamnez alınız, kişinin bütün vücudunu ayrıntılı olarak muayene ediniz, saptadığınız **bütün bulguları** raporunuza geçirin ve fotoğraflayınız.
4. Raporunuzu bir an önce hazırlayıp teslim etmek konusundaki baskıları kabul etmeyiniz; gerekli gördüğünüz bütün **konsültasyonları** mutlaka isteyip sonucunu bekleyiniz.
5. Hekimlik **baskı altında** yapılamaz. Görev yaptığınız ortamda kendinizi herhangi bir şekilde **baskı** altında hissettiğinizde idari sorumlunuza bilgi vererek görev yerinizi hızla **terk edebileceğinizi** unutmayınız.

Muayeneler sırasında, her ne mazeretle olursa olsun, bu kurallara uyulmadığı takdirde hakkınızda yasal işlem yapılabilir. Bu konuyla ilgili bir sorunla karşılaştığınızda mutlaka meslek örgütünüz İstanbul Tabip Odası'na haber veriniz. **İSTANBUL TABİP ODASI HER ZAMAN YANINIZDADIR!**

Bugünleri hep birlikte **dayanışmayla** aşacağımıza olan inancımız ve mesleğimize saygımızla.

İSTANBUL TABİP ODASI - İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon: 0212 5140292 • Cep Telefonu: 0549 775 07 48

E-Mail: istabip@istabip.org.tr

GÖZALTINDA CİNSEL ŞİDDET, ÇIPLAK ARAMA DAYATMASI İŞKENCEDİR!

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre cinsel şiddet; bir kişinin karşısındaki kişiyle arasındaki ilişki biçimi ne olursa olsun, o kişiden cinsel bir fayda ya da güç elde etme girişimi; sözle, bakışla ya da herhangi bir cinsel eylemle kişiye yaklaşma, kişinin cinselliği üzerinde baskı kurma gibi davranışları sosyal, psikolojik ya da fiziksel güç yoluyla karşı tarafa uygulamasıdır.

Bilgi, beceri, deneyim ve konum hiyerarşisinden doğan üstünlüğü cinsel sınırları ihlal ederek kullanmak da bir cinsel şiddet türüdür. Hiyerarşik ilişkilerin hâkim olduğu kurumsal ortamlarda ve güç asimetrisi bulunan kişiler arasında meydana geldiğinde, tacize uğrayanların bunu dile getirmede yaşadıkları zorluklar nedeniyle, çoğu zaman görünmez kılınmakta ve hem kişi hem de kurumsal ortam bu durumdan zarar görmektedir. **Cinsel şiddeti görmezden gelmek, basitleştirmek ya da sıradan bir soruşturma konusu kabul etmek suçu yaygınlaştırıp, saldırganı cesaretlendirmektedir.** (Türkiye Psikiyatri Derneği Cinsiyet Ayrımcılığı, Cinsel Şiddet ve Tacize Karşı Politika Belgesi, 2021).

Cinsel şiddet: Maruz bırakılan kişinin onayı olmadan ya da kişi onay verebilecek/reddedebilecek durumda değilken, kişiye karşı işlenmiş cinsel bir eylem ya da eylem girişimidir. Otoritenin kötüye kullanılması hiyerarşik ilişkilerde meydana gelir, bir onay (rıza) inşası biçimidir.

Cinsel saldırı: Bir kimsenin vücut dokunulmazlığının, kişinin rızasına dayalı olmayan cinsel nitelikli davranışlarla süreklilik arz etmek zorunda olmaksızın ihlal edilmesini tanımlar.

Cinsel taciz: Cinsel nitelik taşıyan, rızaya dayalı olmayan fiziksel temas ya da fiziksel temas içermeyen yaklaşma çabaları gibi istenmeyen, rahatsızlık verici tavır, davranış ya da sözel ifadeler olarak tanımlanabilir. Tek bir olay biçiminde ya da sürekli bir biçimde olabilir. Doğrudan ya da örtülü biçimde olabilir: Cinsel içerikli yorumlar yapmak, Gözetleme ya da teşhirci davranışlar, Cinsel saldırıya maruz bırakmakla tehdit etmek, Rıza olmadan video ya da fotoğrafını çekmek, rıza olmadan bu materyalleri yaymak ya da yaymakla tehdit etmek gibi davranışları içerir.

İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu İstanbul Protokolü'ne göre cinsel işkence zorla çıplak bırakmakla başlar, sözel cinsel şiddet ve tacizler kişiyi utandırdığı ve aşağıladığı için tamamıyla cinsel işkencenin bir parçası kabul edilir.

Cinsel dokunulmazlığı ihlal eden ve ağır ruhsal zararlar veren çıplak arama gibi insan onurunu zedeleyen ve kabul edilemez uygulamalar derhal sonlandırılmalıdır. Gözaltında çıplak arama, taciz ve cinsiyetçi küfürlerin bir işkence yöntemi olarak kullanılması tutanaklara geçmeli, raporlanmalıdır. İşkenceye "rutin uygulama" denilmesini kabul etmiyoruz, failler yargılansın!

Adli Tıp Uzmanları Derneği ve Türkiye Psikiyatri Derneği'ne göre kimyasal içerikli gaz ve sıvı kullanımı insan sağlığı açısından son derece tehlikelidir. Dünya Tabipler Birliği (DTB) Ekim 2015 tarihli Genel Kurulunda **devletlerin hangi koşullarda olursa olsun bunları kullanmaktan kaçınması tavsiye edilmiştir. Göz yaşartıcı gaz vb. kimyasal silahların kullanımı derhal yasaklanmalıdır!**